

OECD *Multilingual Summaries*

In It Together: Why Less Inequality Benefits All

Summary in Estonian

Lugege tervet raamatut: 10.1787/9789264235120-en

See puudutab meid kõiki: miks vähem ebavõrdsust tuleb kasuks kõigile

Eestikeelne kokkuvõte

Sissetulekute ebavõrdsus suureneb headel ja halbadel aegadel

Enamikus riikides on vahe rikaste ja vaeste vahel 30 aasta kõrgeimal tasemel. OECD riikides teenib tänapäeval kõige rikkam 10% elanikkonnast 9,6 korda rohkem kui kõige vaesem 10%. 1980ndatel oli see suhe 7 : 1, 1990ndatel 8 : 1 ja 2000ndatel tõusis see 9 : 1. Mitmes tärkava turumajandusega riigis, eriti Ladina-Ameerikas, on ebavõrdsus vähenenud, kuid sissetulekute vahe on üldiselt suurem kui OECD riikides. Kriisi ajal jätkus sissetulekute vahe kasv peamiselt tööhõive vähenemise tõttu, kuigi ümberjaotus maksu- ja üleminekusüsteemidega osaliselt hüvitas ebavõrdsust. Tulu jaotumise madalamas otsas langes leibkondade reaalne sissetulek oluliselt kriisist kõige raskemini tabatud riikides.

Suurem osa hiljutistest aruteludest ebavõrdsuse teemal on keskendunud kõige suurema sissetulekuga inimestele, eriti nn ülemisele 1%-le. Palju vähem mõistetakse madala sissetulekuga inimeste ja leibkondade – mitte ainult alumise 10%, vaid alumise 40% – olukorra suhtelist halvenemist. Aruandes pööratakse erilist tähelepanu nendele leibkondadele ning uuritakse tegureid, mis on nõrgendanud nende majanduslikku olukorda ja poliitilisi võimalusi kasvava ebavõrdsuse probleemi lahendamiseks.

Suurem ebavõrdsus aeglustab majanduskasvu ja kahjustab võimalusi

Lisaks sotsiaalse ühtekuuluvuse mõjutamisele kahjustab kasvav ebavõrdsus ka pikaajalist majanduskasvu. Näiteks hinnatakse, et sissetulekute ebavõrdsuse kasv perioodil 1985–2005 vähendas perioodil 1990–2010 ühist majanduskasvu keskmiselt 4,7 protsendipunkti võrra OECD riikide lõikes, mille jaoks on olemas pikaajalised andmeseeriad. Peamine mõjur on kasvav vahe madalama sissetulekuga leibkondade – jaotuse alumised 40% – ja ülejäänud elanikkonna vahel.

Üks peamisi ülekandemehhanisme ebavõrdsuse ja majanduskasvu vahel on inimkapitali investeeringud. Kui erineva sotsiaalmajandusliku taustaga inimeste haridustulemuste vahele jääb alati lõhe, siis see vahe muutub laiemaks suurema ebavõrdsusega riikides, sest ebasoodsamates oludes leibkondadest pärit inimestel on raskem omandada kvaliteetset haridust. See tähendab suurt raisatud potentsiaali ja väiksemat sotsiaalset liikuvust.

Mittestandardse töö kasv loob uusi töövõimalusi, kuid suurendab samal ajal ka ebavõrdsust

Ajutine ja osalise koormusega töö ning FIEd moodustavad tänapäeval umbes kolmandiku kogu tööhõivest OECD riikides. 1990ndate keskpaigast alates on loodud üle poole töökohtadest mittestandardse töö kaudu. Paljud mittestandardsed töötajad on halvemas olukorras töö kvaliteedi poolest,

nagu sissetulek, töökohakindlus või ligipääs koolitustele. Peamiselt kannatavad madala kvalifikatsiooniga ajutised töötajad väiksema palga, sissetuleku ebakindluse ja aeglasema palgatõusu tõttu.

Suurel määral mittestandardsest tööst sõltuvatel leibkondadel on palju kõrgemad sissetulekuvaesuse määrad (keskmiselt 22%) ja selliste leibkondade arvu kasv OECD riikides on suurendanud üldist ebavõrdsust.

Mittestandardne töö võib olla hüppelauaks stabiilsemasse tööhõivesse – kuid see sõltub töö liigist ja töötajate ning tööturu institutsioonide omadustest. Paljudes riikides on noortel, ennekõike ajutiste töölepingutega töötajatel väiksemad võimalused alustada stabiilsemat töökarjääri.

Suurem naiste osakaal tööjõus vähendab ebavõrdsust

Vahe naiste ja meeste vahel osalemise, palga ja karjääri osas on oluliselt vähenenud ja see on peatanud ebavõrdsuse kasvu. Siiski leiavad naised umbes 16% väiksema tõenäosusega tasulist tööd ja teenivad meestest umbes 15% vähem. Kui töötavate naistega leibkondade osakaal oleks jäänud 20–25 aasta tagusele tasemele, oleks sissetulekute ebavõrdsus kasvanud keskmiselt peaaegu 1 Gini-punkti võrra rohkem. Täiskohaga töötavate naiste suurema osakaalu mõju ja naiste kõrgem suhteline sissetulek on pidurdanud seda veel 1 punkti võrra.

Suur rikkuse kontsentratsioon piirab investeerimisvõimalusi

Rikkus on rohkem kontsentreerunud kui sissetulek: keskmiselt kuulub pool kogu rikkusest 10%-le rikkaimatest leibkondadest, järgmisele 50%-le kuulub peaaegu kogu teine pool ja kõige vähem rikkamale 40%-le kuulub veidi üle 3%. Samal ajal mõjutab kõrge võlatase ja/või varade nappus alumise keskklassi võimalusi investeerida inimkapitali või mujale. Suur rikkuse kontsentratsioon võib nõrgendada potentsiaalset majanduskasvu.

Poliitikapakettide loomine suure ebavõrdsuse vähendamiseks ja kõigile paremate võimaluste andmiseks

Poliitikute käsutuses on lai valik instrumente ja vahendeid kasvava ebavõrdsuse vähendamiseks ja kõigile paremate võimaluste andmiseks. Et sellised poliitikapakettid oleks aga edukad, on vaja kindlat usaldust institutsioonidesse ja tõhusat ühiskondlikku dialoogi. Kasvava vahe vähendamine rikaste ja vaeste vahel ja kõigile heade võimaluste andmine nõuab poliitikapakette järgmistes põhivaldkondades.

- Naiste osalemine majanduselusel: valitsused peavad teostama poliitikat, mis kaotaks meeste ja naiste ebavõrdse kohtlemise tööturul ja kaotaks takistused naiste tööhõivele ja karjääritegemisele. Selle juurde kuuluvad meetmed madala sissetulekuga naiste teenimispotentsiaali suurendamiseks ja nn klaaslae probleemi lahendamiseks.
- Tööhõive edendamine ja kvaliteetsed töökohad: poliitikameetmed peavad panema rõhku töökohtade ligipääsetavusele ja tööturu integratsioonile. Keskenduda tuleb poliitikameetmetele töökohtade kvantiteedi ja kvaliteedi jaoks; töökohtadele, mis pakuvad karjääri- ja investeerimisvõimalusi; töökohtadele, mis oleks hüppelauaks, mitte tupiktänavad. Tööturu segmenteerimise probleemi lahendamine on oluline element töö kvaliteedi parandamises ja ebavõrdsuse vähendamises.
- Oskused ja haridus: sotsiaalmajanduslike erinevuste vähendamiseks hariduses on oluline keskenduda varastele aastatele ja koolilastega perede muudele vajadustele. Tuleb teha rohkem selleks, et anda noortele oskusi, mida nad vajavad heaks stardiks tööturul. Kiirelt areneva majanduse tingimustes tuleb tihedas koostöös ettevõtete ja ametiliitudega edendada oskuste pidevat täiendamist tööelu jooksul.
- Maksu- ja üleminekusüsteemid tõhusaks ümberjaotuseks: piisav ümberjaotus maksude ja üleminekute kaudu on võimas vahend võrdsuse ja majanduskasvu toetamiseks. Viimastel aastakümnetel on ümberjaotuse tõhusus paljudes riikides nõrgenenud, kuna tööjõulise elanikkonna hüvitised ei pea sammu reaalse sissetulekuga ja maksud muutuvad vähem progressiivsemaks. Poliitikameetmed peavad tagama, et oma osa maksukoormusest maksavad ka rikkamad inimesed ja rahvusvahelised ettevõtted. Madala sissetulekuga rühmade suur ja püsiv kahjum toonitab vajadust hästi koostatud sissetulekutoetust puudutavate poliitikameetmete ja vastutsükliliste ühiskondlike kulutuste järgi.

© OECD

Käesolev kokkuvõte ei ole OECD ametlik tõlge.

Käesoleva kokkuvõtte kasutamine on lubatud OECD autoriõiguse ja originaalse väljaande pealkirja mainimisel.

Erinevates keeltes kokkuvõtted on väljavõtted OECD esialgselt inglise- ja prantsuskeelsest väljaandest.

Need väljaanded on saadaval OECD internetipoest aadressil www.oecd.org/bookshop

Täiendavate andmete saamiseks pöörduge OECD Õiguste ja tõlgete üksuse poole avalike suhete direktoraadis aadressil

rights@oecd.org või faksinumbril: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

õiguste ja tõlgete üksus: www.oecd.org/rights

Lugege inglisekeelset täisversiooni OECD iLibrary's!!

© OECD (2015), *In It Together: Why Less Inequality Benefits All*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/9789264235120-en